

הפיתוח האקדמי

ועדות המשנה התחומיות של הוועדה האקדמית

ועדת המשנה למדעי הרוח, יו"ר: פרופ' דפנה אפרת
 ועדת המשנה למתמטיקה ולמדעי המחשב, יו"ר: ד"ר מיכאל לנגברג
 ועדת המשנה למדעי הטבע והחיים, יו"ר: פרופ' שלמה שובאל
 ועדת המשנה להנדסה, יו"ר: פרופ' אברהם גינזבורג
 ועדת המשנה הכללית למדעי החברה, יו"ר: ד"ר זאב רוזנהק
 ועדת המשנה לניהול ולכלכלה, יו"ר: ד"ר מרדכי שוורץ
 ועדת המשנה לסוציולוגיה, למדע המדינה ולתקשורת, יו"ר: ד"ר זאב רוזנהק
 ועדת המשנה לחינוך ולפסיכולוגיה, יו"ר: ד"ר ערן חיות

ועדות משנה אחרות

ועדה להכרה בלימודים קודמים, יו"ר: ד"ר אביעד ברחיים
 ועדה לאישור תוכניות לימודים, יו"ר: ד"ר צפורה ארליך

מועצת הסגל האקדמי

פרופ' חגית מסר-ירון – יו"ר, ד"ר מצטפא כבהא – מזכיר מועצת הסגל

ד"ר סינתיה אדנבורג
 פרופ' יאיר אורון
 ד"ר יובל אילון
 ד"ר גיל אלון
 פרופ' דפנה אפרת
 ד"ר צפורה ארליך
 חנה בהק
 ד"ר דיאמנטה בנסון-קרעי
 ד"ר רונית בוגלר
 פרופ' רות בייטמרום
 ד"ר אילן בן-עמי
 ד"ר רם בן-שלום
 ד"ר אביעד ברחיים
 ד"ר אבריאל ברילבב
 פרופ' ענת ברנע
 ד"ר אביבה גבע
 ד"ר ריקה גונן
 פרופ' שרה גורירוזנבלט
 פרופ' שמעונה גינזבורג
 פרופ' יהודית גלעזר

ד"ר נורית גרונאוֹביתן
 ד"ר ניצה גרי
 פרופ' יצחק דותן
 פרופ' אמיר הורוביץ
 ד"ר טליה היימן
 ד"ר דפנה הירש
 ד"ר טל הסנר
 ד"ר רון וידברג
 פרופ' תמר הרמן
 ד"ר רונית ויסמן
 פרופ' הנרי וסרמן
 ד"ר יוסף ורבין
 ד"ר ברוך זיו
 ד"ר ערן חיות
 גילה חיימוביץ
 פרופ' אביבה חלמיש
 פרופ' אביעד חפץ
 ד"ר ענבל טוביערד
 ד"ר תמיר טסה
 פרופ' יואב יאיר

ד"ר רות נוינסון
 ד"ר אריה נחמיאס
 ד"ר אורן סופר
 פרופ' מרים סרוז'ון
 ד"ר ענבל עופר
 ד"ר רות ערב
 ד"ר בת-ציון עראקי קלורמן
 פרופ' יורם עשת
 ד"ר בנימין פרל
 פרופ' יורם קירש
 ד"ר אסתר קליין-זוהל
 ד"ר יואל קלמס
 פרופ' מוטי רגב
 ד"ר זאב רוזנהק
 פרופ' סוניה רוקס
 ד"ר איריס שגריר
 פרופ' שלמה שובאל
 ד"ר נעם שנטל
 ד"ר דניס שרביט

אליהו ירט
 ד"ר יובל כהן
 ד"ר אבנר כספי
 פרופ' יגיל לוי
 פרופ' אלי לזין
 ד"ר דוד לורנץ
 ד"ר דניאלה ליבוביץ
 פרופ' אורה לימור
 ד"ר מיכאל לנגברג
 ד"ר ענת לרנר
 ד"ר מתי מאיר
 ד"ר אלכסנדרה מאירי
 ד"ר יעל מונק
 ד"ר רז מוסטיגמן
 ד"ר עדיה מנדלסון-מעוז
 ד"ר אופיר מיניץ-מנור
 ד"ר מנור מנדל
 ד"ר ישי מעוז
 פרופ' זאב נוטוב
 פרופ' בנימין נויברגר

פיתוח חומרי למידה המותאמים להוראה מרחוק הוא גולת הכותרת של העשייה האקדמית באוניברסיטה הפתוחה. תהליך הפיתוח הוא ארוך ומורכב. מעורבים בו אנשי האוניברסיטה הפתוחה – חברי סגל אקדמי, עורכים ואסיסטנטים בעלי ידע וניסיון בהכנת חומרים ללמידה עצמית וכן חוקרים ממוסדות אקדמיים אחרים, בארץ ובעולם, שהם מומחים בנושא הקורס.

בלב העשייה האקדמית ניצבים ספרי הלימוד הקלאסיים של האוניברסיטה הפתוחה. אלה הם חומרי הלימוד הבסיסיים של האו"פ. שמם יצא למרחוק והם משמשים גם סטודנטים ומרצים במוסדות אקדמיים אחרים בארץ וכן את שוחרי ההשכלה בציבור הרחב. ספר או"פי במתכונתו הקלאסית מגיש את חומר הלימוד בדרך דידקטית, ידידותית ללומד, תוך שהוא מנהל דיאלוג עם הלומד בעזרת הדיונים בטקסט, סיכומי הביניים והסיכומים בהקשרים רחבים, מגוון השאלות והתשובות, האורים ועזרים דידקטיים אחרים. הספר משמש חלופה לשיעור ולתרגיל במתכונת פנים-אל-פנים, ומכאן המוסכמה האו"פית ש"הספר הוא המורה".

לצד הקורסים האו"פיים הקלאסיים פותחו במרוצת השנים קורסים במתכונות אחרות. קיימים דגמים עיקריים לפיתוח קורסים שכל אחד מהם מבוסס או על חומרים מודפסים (כגון ספרים המצויים בשוק, ספרים שנכתבו במיוחד לאוניברסיטה הפתוחה, מקראות), או על אמצעי למידה טכנולוגיים (דוגמת תקליטורים, הרצאות מצולמות, קישורים לאתרים באינטרנט), או על שילוב סוגים שונים של חומרי למידה.

בשנה זו, כְּבָשִׁנִים שקדמו לה, העמידה האוניברסיטה במקום גבוה בסדר העדיפות שלה את עדכון של קורסים שהתיישנו או את החלפתם. אנו פועלים בעניין זה במלוא המרץ, וביזמן מפתחים קורסים חדשים לתואר ראשון ולתואר שני, הנדרשים לתוכניות לימודים חדשות שאישרה המל"ג.

כמו כן נמשכת העברתם של לומדות ושל חומרי עזר אחרים לרשת, במטרה לשפר את זמינותם לסטודנטים וביזמן לחסוך את הפקת התקליטורים ואת עלויות המשלוח שלהם לסטודנטים.

תרשימי מוסדות האו"פ והמבנה הארגוני של האו"פ ראו בעמודים 63-64 (נספחים ד-ה)

קורסים שפיתוחם אושר השנה

המחלקה להיסטוריה, פילוסופיה ומדעי היהדות

על פרשת דרכים – יהודי רוסיה מול אתגרי העת החדשה
מסעי הצלב: היסטוריה והיסטוריוגרפיה
דמוקרטיה במבחן: מעמד, מגדר ואזרחות בגרמניה
ובצרפת בין שתי מלחמות העולם
מטאפיזיקה ותורת ההכרה

המחלקה לספרות, ללשון ולאמנויות

אמנות ימי הביניים באירופה ובביזנטיון
הקולנוע הישראלי במפנה האלף
מבוא לקולנוע העלילתי הישראלי (שכתוב)
תולדות הספרות העברית החדשה
הקומדיה

המחלקה ניהול ולכלכלה

חקר עבודה: מדידת ביצועים ושיפור שיטות
דיני קניין לתלמידי ניהול וכלכלה
מקרוכלכלה א (שכתוב)
מקרוכלכלה ב (שכתוב)
תורת המשחקים – יישומיים לניהול (לתואר שני)

המחלקה לסוציולוגיה,

למדע המדינה ולתקשורת

מבוא לאנתרופולוגיה (שכתוב)
דמוקרטיה ודיקטטורות – רעיונות, משטרים ופוליטיקה
השוואתית (הרחבה)
שיח התקשורת
סדנה ביחסי ציבור
מבוא לתקשורת המונים (שכתוב)
סדנה: מדיניות ציבורית, צבא וביטחון
סדנה: מדיניות מרחבית, קרקע ותכנון
סדנה: סוגיות במינהל ציבורי בישראל
הסביבה הפוליטית של קביעת מדיניות בישראל (לתואר שני)
סדנה בכתבת נייר מדיניות (לתואר שני)
אזרחות: סוגיות נבחרות במבט השוואתי (לתואר שני)

מדינת הרווחה: אזרחות, זכויות וחלוקת משאבים (לתואר שני)
יריבים או שותפים: יחסי דמוקרטיה ותקשורת (לתואר שני)
גוף ותרבות: מסורות, שאלות, בעיות (לתואר שני)

המחלקה לחינוך ולפסיכולוגיה

אינטליגנציה רגשית
מוח וקוגניציה
פסיכולוגיה חברתית (שכתוב)
פילוסופיה של החינוך
טכנולוגיות לשירות אנשים עם צרכים מיוחדים (לתואר שני)

המחלקה למתמטיקה ולמדעי המחשב –

החטיבה למתמטיקה

חשבון אינפיניטסימלי I (שכתוב)
חשבון אינפיניטסימלי II (שכתוב)

המחלקה למתמטיקה ולמדעי המחשב –

החטיבה למדעי המחשב

שפות תכנות
סמינר מחקר: נושאים בראייה ממוחשבת ובלמידה
חישובית (לתואר שני)
קורס מחקר בנושאים מתקדמים בתקשורת: קשרים
בקידוד ברשתות (לתואר שני)
קורס מחקר בהנדסת תוכנה מונחית היבטים (לתואר שני)
אבטחת מערכות תוכנה (לתואר שני) (שכתוב)
אימות ממוחשב של חומרה ותוכנה (לתואר שני) (שכתוב)

המחלקה למדעי הטבע והחיים

מגוון ביולוגי ושמירת טבע
תאי גזע: ממחקר בסיסי ליישומים רפואיים
פרויקט אינטגרטיבי בלימודי שדה
פאונסטיקה של חולייתנים בישראל (שכתוב)
רביית היונקים (שכתוב)
מבוא לכימיה חישובית
כימיה אורגנית לביולוגים (שכתוב)

תרגום קורסים לשפה הערבית

בשנת הלימודים תשס"ז החל מפעל לתרגום קורסי האוניברסיטה הפתוחה לשפה הערבית. בשלב הראשון הוחלט על תרגום שלושה קורסים: "המזרח התיכון בין מלחמות העולם", "פסיכולוגיה בחינוך" ו"מבוא לחשיבה חברתית". בעריכה המדעית השתתפו כמה מבכירי אנשי האקדמיה הערבים בארץ.

עבודת התרגום הסתיימה השנה והחומר נתון בשלבי עריכה לשונית ומדעית, לקראת הוצאת מהדורה זמנית.

סיום הפיתוח של קורסים ברוסית

בתוכנית האקדמית ללימודי יהדות וישאל בשפה הרוסית יצאו לאור ספרים אחרונים של שני הקורסים: "יהודים בעידן של תמורות" ו"ביטחון לאומי ודמוקרטיה בישראל".

פיתוח קורסים באנגלית (הבנת הנקרא)

על מנת לענות על הביקוש ללימודי אנגלית בהנחה וירטואלית סינכרונית, מוצעת צורת הנחה זו לסטודנטים של האו"פ החל מהשנה גם בקורסים ברמות C ו-D ובקורסים ברמה האקדמית (A) לתלמידי מדעים ולתלמידי מדעי הרוח. זאת, נוסף על הקורסים הקיימים ברמות הנמוכות ביותר, E וסדנת גישור ידע באנגלית.

פיתוח קורסים מצולמים

השנה הופקו באולפני "אופק" שלושה קורסים מצולמים ("גנטיקה של האדם למדעי הרוח והחברה", "תולדות המוסיקה המערבית ב" ו"כריית מידע"), וכן חומרי למידה לקורסים במתמטיקה, סדרת ראיונות עם פליטי דארפור הנמצאים בארץ, כחלק מהקורס "זכויות האדם ביחסים הבין-לאומיים" וכן סדרת סרטונים ללימוד הכתב הערבי לקורס החדש "סודות הערבית הספרותית".

פיתוח לומדות

בסיוע מענקי מחקר פותח משאב המסייע בלימוד השפה האנגלית, שיאפשר התאמה אישית לכל משתמש. זוהי סביבה אינטרנטית שמטרתה להקל את ההתמודדות עם קריאת

טקסטים אקדמיים באנגלית, והיא כוללת גם כלים למורה להערכת רמת קושי של טקסט אקדמי באנגלית וליצירת דפי עזר מהטקסט לסטודנטים. כמו כן פותחה לומדת הדמיה של מבוק, לצורך ניסוי במציאות וירטואלית הנערך כבר בימים אלה במסגרת מעבדת הפסיכולוגיה. בלומדת הקורס "תורת המימון" פותחו גם השנה פרקים חדשים.

הפקת כותרים חדשים של האוניברסיטה הפתוחה

סוג	כותרים	עמודים
ספרי לימוד בהפקה סופית	41	8,962
ספרי לימוד בהפקה זמנית	63	10,129
מקראות ומדריכי למידה בהפקה סופית	91	23,314
מקראות ומדריכי למידה בהפקה זמנית	102	14,408